

نظام تعیین ارزش کمرکی

www.ketab.ir

تالیف: رسول کوهستانی پزوه

سرشناسه : کوهستانی پزوه، رسول، ۱۳۴۹
 عنوان و نام پدیدآور : نظام تعیین ارزش گمرکی / تالیف رسول کوهستانی پزوه
 مشخصات نشر : تهران، نشر قانون، ۱۳۹۲.
 مشخصات ظاهری : ۴۱۷ ص.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۵۶۵۱-۳۲-۴
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 موضوع : تعرفه -- ایران
 موضوع : تعرفه -- قوانین و مقررات -- ایران
 موضوع : گمرک -- قوانین و مقررات -- ایران
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۲ ۶ ن ۹ ک / HJ۶۳۴۳
 رده بندی دیویی : ۳۳۶/۲۶
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۳۴۱۵۱۹

نظام تعیین ارزش گمرکی

مولف: رسول کوهستانی پزوه

ناشر: نشر قانون

ویراستار فنی: قاسمی (رها)

ویرایش اول: پاییز ۹۲

طرح روی جلد: لیلا عروجی

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

چاپ و صحافی: یزدا

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۶۵۱-۳۲-۴

آدرس نشرقانون: تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۶ آذر، روبروی

درب دانشکده فنی دانشگاه تهران، شماره ۲۴، طبقه دوم

دورنگار: ۶۶۴۹۳۴۲۷

تلفن: ۹۲-۶۶۴۸۵۰۹۰

E-mail: info@ghanoonir.com

www.ghanoonir.com

فهرست

پیشگفتار.....	۱۵
اختصارات.....	۱۹
فصل اول: تعرفه‌های گمرکی و مفاهیم آن.....	۲۱
مقدمه.....	۲۳
تعرفه‌های گمرکی.....	۲۳
سیستم هماهنگ شده.....	۲۴
توضیح در مورد حقوق ورودی.....	۲۴
انواع تعرفه.....	۳۰
۱- از نظر هدف.....	۳۰
۲- از نظر مقام وضع‌کننده.....	۳۱
۳- از نظر شکل تعرفه.....	۳۱
۴- از نظر ماهیت.....	۳۱
۵- از نظر مأخذ محاسبه.....	۳۱
تعرفه مقداری یا خاص (SPECIFIC DUTY).....	۳۲
وزن کالا در گمرک - وزن قانونی.....	۳۳
تعرفه ارزشی (AD VALOREM DUTY).....	۳۴
مقایسه تعرفه ارزشی و مقداری.....	۳۵
خلاصه فصل.....	۳۶
فصل دوم: مفاهیم بین‌المللی ارزش.....	۳۷
مقدمه.....	۳۹
ارزش و تعریف آن.....	۳۹
ارزش (VALUE).....	۳۹

۴۱	پیچیدگی های ارزش
۴۱	اولین پیچیدگی، ماهیت پویا و متغیر ارزش است.
۴۱	پیچیدگی دوم تغییرات ارزش در طول زمان است.
۴۲	پیچیدگی سوم، شناخت مطلوبیت های مشتری است.
۴۲	برخی مفاهیم ارزش در اقتصاد
۴۲	ارزش اسمی (Face value / nominal value)
۴۲	ارزش افزایش پولی (Revaluation)
۴۲	ارزش پولی (Money value)
۴۲	ارزش افزوده (Value Added)
۴۳	ارزش گمرکی (CUSTOMS VALUE)
۴۳	مفاهیم ارزش گمرکی
۴۴	الف) مفهوم عملی ارزش (عینی)
۴۴	ب) مفهوم نظری ارزش (ذهنی)
۴۵	اینکو ترمز INCOTERMS (اصطلاحات بازرگانی بین المللی)
۴۵	مزایای اینکو ترمز
۴۸	خلاصه شرح هریک از اختصارات اینکو ترمز
۶۳	برخی مفاهیم و اصطلاحات در گمرک
۶۳	تعیین ارزش گمرکی
۶۳	اختلاف ارزش
۶۳	کم اظهاری در ارزش
۶۳	شیوه های کم اظهاری در گمرک
۶۴	بیش اظهاری در ارزش
۶۴	خلاصه فصل
۶۷	فصل سوم: اقدامات بین المللی
۶۹	مقدمه
۷۰	اقدامات بین المللی
۷۴	اصول تعیین ارزش بروکسل
۷۶	شورای همکاری گمرکی
۷۸	۱- کمیته دائمی فنی
۷۸	۲- کمیته مبارزه با تخلفات

۷۸	۳- کمیته سیستم هماهنگ شده
۷۸	۴- کمیته فنی قواعد مبدا
۷۹	۵- کمیته فنی تعیین ارزش گمرکی
۸۱	خلاصه فصل

فصل چهارم: تعیین ارزش گمرکی بروکسل

۸۳	مقدمه
۸۵	موافقتنامه تعیین ارزش بروکسل «BDV»
۸۵	تعریف ارزش بروکسل
۸۷	یادداشتهای توضیحی درباره تعریف ارزش درگمرک
۸۹	بررسی و تفسیر تعریف و یادداشتهای توضیحی آن
۸۹	عوامل تشکیل دهنده ارزش گمرکی
۸۹	هدف
۹۰	زمان
۹۰	مکان
۹۱	قیمت
۹۲	مقدار
۹۲	تسعیر
۹۲	نتیجه گیری
۹۳	خلاصه فصل

فصل پنجم: موافقتنامه تعیین ارزش سازمان تجارت جهانی

۹۵	مقدمه
۹۷	علل و عوامل پیدایش موافقتنامه تعیین ارزش گات
۹۸	تاریخچه
۹۹	ارزشگذاری در مقررات دور توکیو
۱۰۰	مذاکرات دور اروگوئه و موافقتنامه ارزشگذاری گمرکی
۱۰۱	مقررات ارزشگذاری گمرکی در سازمان تجارت جهانی
۱۰۲	ساختار سیستم تعیین ارزش گات ۱۹۹۴
۱۰۲	اصول کلی
۱۰۳	مقدمه کلی موافقتنامه

- قسمت یک: قواعد ارزش گذاری گمرکی ۱۰۵
- ماده اول: ارزش معاملاتی کالاهای وارده ۱۰۵
- ماده دوم: ارزش معاملاتی کالای مثل ۱۰۶
- ماده سوم: ارزش معاملاتی کالای مشابه ۱۰۷
- ماده چهارم: جابجایی ترتیب کاربرد مواد ۵ و ۶ طبق درخواست واردکننده ۱۰۸
- ماده پنجم: ارزش تفریقی ۱۰۸
- ماده ششم: ارزش محاسباتی ۱۰۹
- ماده هفتم: سایر روش های منطقی و روش های ممنوعه برای تعیین ارزش گمرکی ۱۱۰
- ماده هشتم: عناصری که باید به ارزش کالا اضافه شود ۱۱۰
- مواد عمومی موافقتنامه ۱۱۲
- ماده نهم: تبدیل نرخ ارز ۱۱۲
- ماده دهم: حفظ اطلاعات محرمانه ۱۱۲
- ماده یازدهم: حق اعتراض ۱۱۲
- ماده دوازدهم: انتشار مقررات ملی ۱۱۲
- ماده سیزدهم: تأخیر در تعیین ارزشهای گمرکی ۱۱۳
- ماده چهاردهم: اجزاء جدایی ناپذیر موافقتنامه ۱۱۳
- ماده پانزدهم: تعریف اصطلاحات بکار رفته در موافقتنامه ۱۱۳
- ماده شانزدهم: درجریان قراردادن واردکنندگان از نجوم رسیدگی به ارزش ۱۱۵
- ماده هفدهم: عدم وجود نکات مبهم و محدودکننده در موافقتنامه ۱۱۵
- قسمت دوم: تشکیلات، مشورت ها و حل اختلاف ۱۱۶
- ماده هجدهم: نهادها ۱۱۶
- ماده نوزدهم: مشورت و حل اختلاف ۱۱۶
- قسمت سوم: رفتار ویژه و متفاوت ۱۱۸
- ماده بیست ۱۱۸
- قسمت چهارم: مقررات پایانی ۱۱۹
- ماده بیست و یکم: حق شرط ۱۱۹
- ماده بیست و دوم: قانونگذاری ملی ۱۱۹
- ماده بیست و سوم: بررسی ۱۱۹
- ماده بیست و چهارم: دبیرخانه ۱۱۹
- ضمیمه یک: یادداشت های تفسیری ۱۲۰

یادداشت کلی - اجرای روش های ارزش گذاری بر حسب ترتیب	۱۲۰
استفاده از اصول مورد قبول حسابداری	۱۲۰
ضمیمه دوم: کمیته فنی ارزش گذاری گمرکی	۱۳۸
کلیات	۱۳۸
جلسات کمیته فنی	۱۳۹
ضمیمه سوم	۱۴۳
خلاصه فصل - مفاهیم و اصطلاحات	۱۴۵
فصل ششم: نظام قدیم تعیین ارزش گمرکی در ایران	۱۵۳
مقدمه	۱۵۵
تعریف ارزش کالا برای مقاصد گمرکی	۱۵۶
مزینه هایی که باید به ارزش گمرکی اضافه شود	۱۵۶
مزینه هایی که نباید به ارزش گمرکی وازده اضافه گردد	۱۵۷
اصطلاح "همه موارد" در ماده ۱۰ قانون امور گمرکی	۱۵۸
روز تسلیم اظهارنامه	۱۵۸
اظهار نمودن کالا (روز اظهار)	۱۵۸
نرخ ارز	۱۵۹
اسناد تسلیمی صاحب کالا (مرتبط با ارزش کالا)	۱۵۹
ماده ۱۱ قانون امور گمرکی	۱۵۹
ماده ۱۲۱ آئین نامه اجرایی	۱۶۰
اصول تعیین ارزش کالاهای وارداتی	۱۶۲
اصل اول	۱۶۲
اصل دوم	۱۶۲
اصل سوم	۱۶۲
اصل چهارم	۱۶۲
اصل پنجم	۱۶۳
اصل ششم	۱۶۳
اصل هفتم	۱۶۳
اصل هشتم	۱۶۳
اصل نهم	۱۶۳
اصل دهم	۱۶۳

۱۶۳	اصل یازدهم
۱۶۴	بررسی بندهای سه گانه ماده ۱۲۱ آ.ا.ق.گ
۱۶۴	بند یک ماده ۱۲۱ آ.ا.ق.گ
۱۶۴	اصطلاح "کشور مبدا کالا"
۱۶۵	اسناد ترانزیت و بند یک ماده ۱۲۱ آ.ا.ق.گ
۱۶۶	بند ۲ ماده ۱۲۱ آ.ا.ق.گ
۱۶۷	تجارت الکترونیکی، بازارهای الکترونیکی و استعلام از اینترنت
۱۶۸	بند سوم ماده ۱۲۱ آ.ا.ق.گ
۱۷۰	نکات مهم در اجرای بند ۳ ماده ۱۲۱ آ.ا.ق.گ
	روشهای محاسبات اجرای بند ۳ ماده ۱۲۱ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی و میزان اختلاف
۱۷۱	
۱۷۳	محاسبات اجرای بند ۳ ماده ۱۲۱
۱۷۴	ارزش گذاری کالای مستعمل
۱۷۴	ارزش گذاری کالای مستعمل پس از ابطال تصره ذیل ماده ۴۲
۱۷۵	رسیدگی به ارزش کالا قبل از ورود
۱۷۵	رسیدگی به قیمت کالاهای وارداتی در مراحل سفارش
۱۷۵	بررسی قیمت جهت ثبت سفارش
۱۷۶	اختیار مطالبه اسناد توسط گمرک
۱۷۶	تایید اسناد و قیمت سیاهه
۱۷۶	رسیدگی به اختلاف ارزش در گمرک
۱۷۶	زمان قطعی شدن ارزش
۱۷۷	اسناد خلاف واقع
۱۷۷	اسناد نادرست
۱۷۷	جرایم گمرکی
۱۷۸	اعتراض به جرایم گمرکی
۱۷۸	رسیدگی های بعد از ترخیص - اضافه و کسر پرداختی
۱۷۹	مراجع رسیدگی به اختلافات گمرکی
۱۷۹	کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی
۱۸۰	کمیسیون تجدیدنظر
۱۸۰	ترتیب ارجاع پرونده به کمیسیونها

حدود اختیارات.....	۱۸۱
تعداد جلسات.....	۱۸۱
محل تشکیل جلسات.....	۱۸۱
وظایف اداره مربوط درباره رأی کمیسیون پس از اعاده پرونده.....	۱۸۲
خلاصه فصل.....	۱۸۳

فصل هفتم: نظام جدید تعیین ارزش گمرکی در ایران..... ۱۸۷

تاریخچه.....	۱۹۰
مقایسه نظام جدید تعیین ارزش گمرکی با موافقتنامه ارزش سازمان تجارت جهانی.....	۱۹۱
مقدمه.....	۱۹۲
مبحث اول - تعاریف و کلیات.....	۱۹۴
تعریف ارزش کالای ورودی برای مقاصد گمرکی.....	۱۹۵
اصطلاح "همه موارد" در ماده ۱۴ قانون امور گمرکی.....	۱۹۸
روز اظهار.....	۱۹۹
اظهارکننده.....	۱۹۹
صاحب کالای تجاری.....	۱۹۹
نرخ ارز.....	۱۹۹
اسناد مورد نیاز کالای ورودی.....	۲۰۰
اسناد تسلیمی صاحب کالا (مرتبط با ارزش کالا).....	۲۰۰
۱- پروفرما (PROFORMA INVOICE).....	۲۰۰
۲- سیاهه تجاری (INVOICE).....	۲۰۱
۳- اعلامیه فروش ارز.....	۲۰۲
۴- گواهی مبدا (CERTIFICATE OF ORIGIN).....	۲۰۲
۵- بیمه نامه (INSURANCE OF POLICY).....	۲۰۲
۶- اسناد حمل / بارنامه.....	۲۰۲
۷- عدلبندی (packing List).....	۲۰۳
۸- گواهی بازرسی (SURVEY CERTIFICATE OF).....	۲۰۳
۹- ثبت سفارش.....	۲۰۳
روشهای تعیین ارزش گمرکی.....	۲۰۵
روش اول - ملاک اصلی ارزش گمرکی - ارزش معاملاتی.....	۲۰۵
دلایل و مدارک مستند و قابل قبول.....	۲۰۷

۲۰۸.....	راهکار تعیین ارزش در افراد مرتبط
۲۰۹.....	نزدیک بودن ارزش
۲۱۰.....	روش دوم - ارزش گمرکی کالای مثل (بند الف ماده ۱۵)
۲۱۰.....	اصول و مبانی ارزش گمرکی کالای مثل
۲۱۰.....	روش سوم - ارزش گمرکی کالای مشابه (بند ب ماده ۱۵)
۲۱۱.....	اصول و مبانی ارزش گمرکی کالای مشابه
۲۱۱.....	روش چهارم - ارزش تفریقی (بند پ ماده ۱۵)
۲۱۲.....	اصول و مبانی ارزش تفریقی
۲۱۴.....	درصد سود عمده فروشی کالاهای وارداتی
	ضرایب و درصدهای سود عمده فروشی (توزیع کننده ها و بنکداران) و خرده فروشی کالاها
۲۱۵.....	
۲۱۵.....	روش محاسبه اجرای بند ب ماده ۱۵ قانون و ماده ۱۵ آئین نامه اجرایی
۲۱۹.....	روش پنجم - ارزش محاسباتی (بند د ماده ۱۵)
۲۱۹.....	اصول و مبانی ارزش محاسباتی
۲۲۰.....	محدودیت های ارزش محاسباتی
۲۲۰.....	روش ششم - روش انعطافی (بند ث ماده ۱۵)
۲۲۲.....	اصول و مبانی روش انعطافی
۲۲۲.....	الف) انعطاف در روش تعیین ارزش گمرکی کالای مثل و مشابه
۲۲۲.....	ب) انعطاف در روش تفریقی
۲۲۳.....	ج) سایر روشهای انعطافی
۲۲۳.....	شرایط پذیرش قیمت های صادراتی و یا فهرست قیمتهای کشور مبدأ
۲۲۳.....	روشهای ممنوعه در روش انعطافی
	تعیین ارزش خودرو، ماشین آلات راهسازی، جرثقیل، لیفتراک، کمباین و تراکتور و ماشین آلات مشابه
۲۲۴.....	قانون خاص خودرو - تعیین ارزش خودروها و ماشین آلات راهسازی وارداتی
۲۲۵.....	تعیین ارزش کالاهای بورسی
۲۲۵.....	استفاده از خدمات شرکت های بازرسی
۲۲۶.....	اسناد ترانزیت و ماده ۱۴ و ۱۵ قانون
۲۲۷.....	ارزش گذاری کالای مستعمل
۲۲۷.....	ارزش گذاری کالای مستعمل پس از ابطال تبصره ذیل ماده ۴۲

۲۲۸	 بیش بود ارزش
۲۳۰	 روش محاسبه بیش بود ارزش
۲۳۰	 حق واردکنندگان
۲۳۰	 صحت و اصالت اسناد
۲۳۰	 رسیدگی به اختلاف ارزش در گمرک
۲۳۰	 اختلاف بین گمرک و صاحب کالا و چگونگی ترخیص کالا
۲۳۱	 زمان قطعی بودن ارزش و مهلت اعتراض
۲۳۱	 مدت مجاز نگهداری کالاهای دارای اختلاف
۲۳۱	 اظهار صاحب کالا به زیان دولت
۲۳۱	 اظهار صاحب کالا به زیان خود
۲۳۲	 جرایم گمرکی
۲۳۲	 مکانیزم تعیین جرایم گمرکی
۲۳۳	 اعتراض به جرایم گمرکی
۲۳۳	 رسیدگی‌های بعد از ترخیص - اضافه و کسر برداختی
۲۳۴	 کسر دریافتی
۲۳۵	 اعتراض به کسر دریافتی
۲۳۵	 حسابرسی بعد از ترخیص
۲۳۶	 حسابرسی بعد از ترخیص در قانون امور گمرکی
۲۳۶	 هدف از حسابرسی پس از ترخیص
۲۳۸	 مراجع رسیدگی به اختلافات گمرکی
۲۳۸	 رسیدگی در واحدهای ستادی
۲۳۸	 پذیرش درخواست رسیدگی
۲۳۸	 حق سپرده رسیدگی
۲۳۹	 کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی
۲۴۰	 کمیسیون تجدیدنظر
۲۴۰	 شرایط قطعی بودن آراء
۲۴۱	 قابل تسری نبودن آراء
۲۴۱	 تعداد جلسات
۲۴۱	 حدود اختیارات
۲۴۲	 وظایف دفتر ستادی مربوط درباره رأی کمیسیون پس از اعاده پرونده

۲۴۳	مبحث دوم - ارزش گمرکی کالای صدوری (صادراتی).....
۲۴۳	تعریف ارزش گمرکی کالای صدوری.....
۲۴۴	اختلاف ارزش.....
۲۴۴	زمان قطعی بودن ارزش و مهلت اعتراض.....
۲۴۴	جرایم در صادرات.....
۲۴۶	مبحث سوم - قواعد مبدأ و گواهی اسنادی مبدأ و کنترل آن.....
۲۴۶	تعریف کشور مبدأ.....
۲۴۶	تولیدات یک کشور.....
۲۴۷	ضابطه تغییر اساسی.....
۲۴۷	شرط درصدی ارزش و قواعد هماهنگ مبدأ.....
۲۴۷	استثنائات عملیات اساسی پردازش.....
۲۴۸	مبدأ لوازم یدکی و ملزومات.....
۲۴۸	مبدأ لوازم بسته بندی.....
۲۴۸	نقش عوامل تولید در تعیین مبدأ کالا.....
۲۴۸	تغییرات در قواعد مبدأ.....
۲۴۹	مبحث دوم - گواهی اسنادی مبدأ و کنترل آن.....
۲۴۹	مطالبه گواهی مبدأ.....
۲۴۹	تردید یا ظن تخلف در گواهی اسنادی مبدأ.....
۲۵۰	تنظیم و صدور گواهی مبدأ.....
۲۵۰	صدور گواهی مبدأ از کشور ثالث.....
۲۵۱	خلاصه فصل.....
۲۶۷	فصل هشتم: ابزارهای دفاعی تجاری.....
۲۶۹	مقدمه.....
۲۶۹	دامپینگ (DUMPING).....
۲۷۰	ابزارهای دفاعی تجاری.....
۲۷۱	ابزارهای دفاعی تجاری در سازمان تجارت جهانی.....
۲۷۲	الف) اقدامات ضد قیمت شکنی و جبرانی (ضد یارانه ای) - مقابله با رقابت غیر منصفانه.....
۲۷۵	ب) مواجهه با شرایط اضطراری - موافقت نامه حفاظتی.....
۲۷۷	ابزارهای دفاعی تجاری در ایران.....
۲۷۷	مقابله با دامپینگ در ایران.....

خلاصه فصل ۲۸۶

بخش خودآزمایی ۲۸۹

سؤالات فصل اول ۲۹۱

سؤالات فصل دوم ۲۹۴

سؤالات فصل سوم ۲۹۶

سؤالات فصل چهارم ۲۹۸

سؤالات فصل پنجم ۳۰۱

سؤالات فصل ششم ۳۰۷

سؤالات بخش هفتم ۳۱۵

سؤالات فصل هشتم ۳۴۶

پیوست شماره یک: متن کامل موافقت‌نامه و ضمایم آن به زبان انگلیسی ۳۴۹

پیوست شماره دو: فهرست ارزش ماشین‌الات مستعمل ۳۹۳

پیوست شماره سه: آیین‌نامه و ضوابط استفاده از ضرایب عمده فروشی و خرده فروشی

کالا ۳۹۹

کمیسیون هیات عالی نظارت کشور ۴۰۵

درصد ضرایب سود و هزینه‌های عمده فروشی و خرده فروشی کالا (مصوبه ۴۰۵.۱۳۸۵/۶/۱۵)

پاسخ‌نامه سؤالات ۴۰۹

منابع و مأخذ ۴۱۵

خداوند! اگر بخوام آنچه در فقه و احکام با تو بیگویم هزاران جلد
کتاب می شود ولی آنچه در دل و دل بیست جمله بیشتر نیست:

دوست و احب!

تقديم به بهترين و برترين بار زندگي

آنكه را در شناختم

تقديم به شهيد مفقود الله عز وجل جبر الاحسين كوهستاني يزده

پیشگفتار

تا زمان تسعیت گمرک ایران از نظام طبقه بندی ژنو، پیکره اصلی ردیف‌های تعرفه به وزن کالا و در مواردی به عدد، دستگاه و اندازه بود و ارزش کالاهای وارده در وصول حقوق گمرکی و سودبازرگانی و عوارض بی اهمیت بود.

با الحاق ایران به نظام طبقه بندی کالا طبق کنوانسیون تعرفه بروکسل، تغییرات بنیادی در نظام گمرکی ایران بوجود آمد و موجب شد محاسبات حقوق گمرکی و سودبازرگانی و عوارض که مبتنی بر وزن، عدد و دستگاه و... بود بر مبنای ارزش کالای وارده تعیین شود و بهمین دلیل تعیین ارزش کالا در گمرک اهمیت ویژه‌ای را بخود اختصاص دهد.

یکی از مهمترین منابع تأمین کننده بودجه دولت حقوق ورودی است که توسط گمرک ایران وصول می گردد و لازم است نحوه اخذ این درآمد با دقت و سرعت و صحت هرچه بیشتر انجام گردد. یکی دیگر از وظایف اساسی گمرک ایران تعیین ارزش کالاهای وارداتی به منظور استیفای حقوق دولت از طریق تعیین واقعی ارزش کالا جهت وصول حقوق ورودی می باشد.

گمرک ایران بر مبنای ارزش کالاهایی که به کشور وارد می گردد و با توجه به تعرفه کالا و حقوق ورودی مندرج در جدول کتاب مقررات صادرات و واردات و واردکنندگان حقوق ورودی اخذ می نماید. ضمن اینکه تعیین ارزش صحیح کالاهای وارداتی تنها جهت کسب درآمد برای دولت نبوده و در آمار صحیح تجارت خارجی کشور (میزان واردات و صادرات) مؤثر می باشد.

اگر رسیدگی به ارزش کالاهای وارده را مهمترین وظیفه گمرک تلقی ننمائیم، بدون شک یکی از اصلی ترین وظایف گمرک محسوب می گردد. زیرا سیاست های حمایتی دولت با اخذ حقوق ورودی از کالاهای وارداتی با تعیین ارزش صحیح آن یک رابطه مستقیم دارد و این بدین معنا می باشد که تعیین ارزش واقعی کالاهای وارداتی منجر به

افزایش حقوق ورودی و نتیجه آن موثر بودن سیاست حمایتی دولت خواهد بود. این مسئله باعث شده که رسیدگی به ارزش یک نقش کلیدی در جهت سیاست های اقتصادی و مالی دولت و وصول درآمدهای گمرکی را بازی کند و یکی از وظایف مهم و خطیر گمرک ایران تلقی گردد.

در حال حاضر گمرک در کشورهای توسعه یافته و صنعتی جهان و حتی کشورهای در حال توسعه نقش قدیمی خود را به عنوان تأمین کننده درآمد دولت از دست داده و تبدیل به سازمانی برای اجرای بسیاری از سیاست های اقتصادی، اجتماعی و مالی و پولی دولتها شده است.

نقش نوین گمرک به عنوان نگهبان اقتصادی کشور و حامی صنایع نوپای داخلی تا رسیدن به مرحله رشد و تکامل صنعتی، به وسیله قوانین و مقررات نوین و به روز و همگام با دیگر کشورها امکان پذیر می باشد.

گمرک سازمانی است که در تجارت بین الملل و فرآیند توسعه پایدار و همچنین تأمین بخشی از منابع مالی کشور نقش کلیدی ایفا می کند از طرفی نقش نوین گمرک به عنوان نگهبان اقتصادی کشور و حامی صنایع نوپای داخلی تا رسیدن به مرحله رشد و تکامل صنعتی، به وسیله قوانین و مقررات نوین و به روز و همگام با دیگر کشورها امکان پذیر می باشد.

اما مسئله اصلی که صنایع و اقتصاد کشور ما را هم تهدید نموده، مسئله ارزش کالاهای وارداتی در تمام گمرکات جهان است. هجوم کالاهای ارزان قیمت چینی به بازارهای سراسر دنیا مشکلات بسیاری را فرا روی گمرکات قرار داده است.

پارچه ها و منسوجات و البسه های ارزان قیمت، کیف و کفش های ارزان قیمت، اسباب بازی های ارزان قیمت و... و اخیراً خودروهای ارزان قیمت چینی بازارهای سراسر جهان را در نور دیده است و چین را به عنوان یک قدرت اقتصادی جدید در جهان معرفی کرده است همچنین صدور فاکتورهای نادرست از کشور های همجوار و یا صدور آن از داخل کشور نیز مزید بر علت شده است.

با توجه به اهمیت رسیدگی به ارزش کالاهای وارده دواير ارزش بعنوان مهمترین و تخصصی ترین دواير در گمرکات اجرایی به منظور بررسی و تعیین ارزش گمرکی کالاهای وارده ایجاد شده است.

این مسئله و اهمیت رسیدگی به ارزش کالاهای وارداتی و پیوستن ایران به سازمان

تجارت جهانی (WTO) و لزوم بروزرسانی قوانین و مقررات گمرکی هماهنگ با تجارت جهانی و سرعت انتقال اطلاعات، گمرک ایران را بر آن داشت تا قانون امور گمرکی را مورد بازنگری قرار دهد و مقررات و موافقت‌نامه تعیین ارزش، قواعد مبداء و مقررات نوین را در قانون جدید امور گمرکی لحاظ نماید.

در قانون امور گمرکی و آئین‌نامه اجرایی آن مصوب ۱۳۵۰ تنها مواد ۱۰ و ۱۱ و ۱۲۱ از میان ۴۵۷ ماده مستقیماً به ارزش کالاهای وارداتی اختصاص یافته بود و ابهامات بسیار زیادی داشت و موجب تفسیرهای گوناگون از قانون گردیده بود.

اما در قانون و آئین‌نامه جدید امور گمرکی ضمن بکارگیری اصول کلی موافقت‌نامه ارزش سازمان تجارت جهانی در ماده ۱۴ و ۱۵، در مواد ۱۰ الی ۲۳ با تبیین و تعریف برخی اصطلاحات، روشهای اجرایی در تعیین ارزش گمرکی و عوامل و اجزای مؤثر در تعیین ارزش بر اساس موافقت‌نامه فوق تشریح و بطور واضح بیان گردیده و ابهامات و اشکالات قانون قدیم برطرف شده است.

ایجاد پایگاههای داده ارزش در اکثر گمرکات کشورهای دنیا مرسوم بوده و از توصیه‌های سازمان جهانی گمرک محسوب می‌گردد. گمرک ایران نیز به جهت سهولت و تسریع در ترخیص کالاها و رسیدگی به ارزش کالاهای وارداتی از سال ۱۳۷۲ با استفاده از سیستم رایانه‌ای ارزش سعی در کوتاه نمودن این رسیدگی و افزایش سرعت و دقت نموده است.

نیازهای جدید گمرکات و پیشرفت تکنولوژی و نقش نوین گمرک سیستم‌های جدیدی را می‌طلبد تا اطلاعات بروز، مدون و دقیق‌تری را در اختیار قرار دهد و بعنوان ابزاری در مدیریت ریسک بکار گرفته شود.

علاوه بر تغییر قانون جدید امور گمرکی مبتنی بر موافقت‌نامه ارزش سازمان تجارت جهانی و بکارگیری سیستم‌های جدید، آموزش کارشناسان و ارزیابان گمرک و تجار و فعالان بخش تجاری و کارگزاران گمرکی و آشنایی ایشان با موازین و مقررات گمرکی در تعیین ارزش گمرکی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

کتاب حاضر در هشت فصل تنظیم گردیده است و ضمن ارائه انواع تعرفه‌های گمرکی و مفاهیم آن و مفاهیم ارزش و ارزش گمرکی، اهم اقدامات بین‌المللی در خصوص ارزش گمرکی و ایجاد موافقت‌نامه‌های بین‌المللی و نظام تعیین ارزش گات (اولیه) و اتحادیه اروپا و موافقت‌نامه تعیین ارزش گمرکی بروکسل BDV، موافقت‌نامه

تعیین ارزش سازمان تجارت جهانی (WTO) و نظام تعیین ارزش کالاهای وارداتی (مصوب ۱۳۵۰ و ۱۳۵۱) و نظام جدید تعیین ارزش کالاهای وارداتی (مصوب ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱) در گمرک ایران تشریح گردیده است و با توجه به اهمیت ابزارهای دفاعی تجاری و ارتباط آن با مبحث ارزش گذاری در گمرک این موضوع در فصل هشتم توضیح داده شده و در پایان مجموعه سوالات فصول و به همراه پاسخنامه آن جهت خودآزمایی ارائه گردیده است.

در خاتمه ضمن تشکر از مدیران محترم و اساتید ارجمندم و همه کسانی که اینجانب را در امر تهیه و تدوین این مجموعه یاری نمودند به ویژه خانواده صبور و گرانقدرم، فرصت را غنیمت شمرده و از خوانندگان گرامی و صاحب نظران صمیمانه انتظار دارد که ضمن ارائه پیشنهادات، نظرات و انتقادات سازنده و اعلام نواقص و کاستی ها اینجانب را در تجدید چاپ یاری نمایند.

رسول کرهستانی پزوه

تابستان ۱۳۹۲